

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

Projekt współfinansowany przez
Unię Europejską w ramach
Europejskiego Funduszu
Społecznego

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Nazwa przedmiotu		Kod ECTS	
Etyczne dylematy pracy socjalnej		brak	
Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot			
Instytut Pedagogiki			
Studia			
wydział	kierunek	poziom	drugiego stopnia
Wydział Nauk Społecznych	Praca socjalna	forma	stacjonarne
		moduł	Podstawowa
		specjalnościowy	
		specjalizacja	wszystkie
Nazwisko osoby prowadzącej (osób prowadzących)			
dr Karolina Starego; dr hab. Piotr Stańczyk			
Formy zajęć, sposób ich realizacji i przypisana im liczba godzin		Liczba punktów ECTS	
Formy zajęć		2	
Wykład		30 godzin zajęć	
Sposób realizacji zajęć		30 godzin pracy samodzielnej pracy studentek/ów	
zajęcia on-line		Razem: 60 godzin - 2 punkty ECTS	
Liczba godzin			
Wykład: 30 godz.			
Termin realizacji przedmiotu			
2023/2024 zimowy			
Status przedmiotu		Język wykładowy	
obowiązkowy		polski	
Metody dydaktyczne		Forma i sposób zaliczenia oraz podstawowe kryteria oceny lub wymagania egzaminacyjne	
Wykład konwersatoryjny		Sposób zaliczenia	
		Zaliczenie na ocenę	
		Formy zaliczenia	
		<ul style="list-style-type: none"> - wykonanie pracy zaliczeniowej - projekt lub prezentacja - Przygotowanie projektu kodeksu etycznego pracownika socjalnego, opartego na etyce egalitarystycznej, oraz teoriach społecznych i antropologicznych, podejmujących strukturalne uwarunkowania sytuacji życiowej jednostki. Oraz uzasadnienie proponowanych rozwiązań w oparciu o przykładowe, dylematyczne sytuacje w pracy socjalnej. 	
		Podstawowe kryteria oceny	
		<ol style="list-style-type: none"> 1. Poprawność w posługiwaniu się pojęciami i kategoriami z zakresu aksjologii. 2. Adekwatność rozwiązań do przyjmowanej perspektywy normatywnej. 3. Paradigmatycznie poprawne rozwiązanie opisywanych dylematów etycznych. 	
Sposób weryfikacji założonych efektów uczenia się			
zakładany efekt uczenia się		praca zaliczeniowa	
		Wiedza	
[S2A_WO7]		+	
		Umiejętności	
[S2A_K04]		+	
		Kompetencje	
[S2A_UO5]		+	

Określenie przedmiotów wprowadzających wraz z wymogami wstępnymi

A. Wymagania formalne

Brak

B. Wymagania wstępne

Brak

Cele kształcenia

Celem przedmiotu jest dostarczenie studentom/kom repertuaru teoretycznego z zakresu aksjologii i deontologii do samodzielnego rozwiązywania dylematów etycznych w obszarze praktyki zawodowej pracy socjalnej. Oznacza to uświadomienie studentom/kom, z jednej strony dylematyczności samej pracy socjalnej w perspektywie etycznej, z drugiej strony istnienia wielości rozwiązań, wynikających z przyjmowanego paradygmatu etycznego oraz systemu normatywnego. Celem przedmiotu jest również omówienie podstawowych obszarów w pracy socjalnej, etycznie dylematycznych, takich jak: interakcja osobowa w pracy socjalnej (spotkanie z drugim człowiekiem jako innym, wymagania profesjonalizmu a oczekiwania odbiorców pomocy społecznej, interwencja w prywatne życie odbiorców pomocy, stereotypizacje, atrybucje i przedzałożenia pracowników socjalnych i ich konsekwencje w praktyce zawodowej, relacje hierarchiczne i relacje władzy w interakcjach społecznych w pracy socjalnej); wymagania i ograniczenia instytucjonalne, a możliwość realizacji celów pomocy społecznej; globalne uwarunkowania pracy socjalnej, a sytuacja pracownika socjalnego i odbiorcy pomocy społecznej (neoliberalizacja w polityce społecznej i pomocy społecznej, problem dominującej racjonalności społecznej, a świadomość pracownika socjalnego, konsekwencje historycznych, kulturowych i społecznych warunków kształtowania się idei pomocowych jeśli chodzi o indywidualne identyfikacje aksjologiczne pracowników socjalnych). Celem jest także wprowadzenie do problematyki etyki badań empirycznych realizowanych w obszarze pracy socjalnej, oraz wyrobienie krytycznej świadomości i identyfikacji pracowników socjalnych z systemami aksjologicznymi, uwzględniającymi wartości takie jak: równość, empowerment, oraz sprawiedliwość społeczna; oraz gotowości do przyjmowania transformacyjnych, a więc zainteresowanych zmianą społeczną projektów pomocowych.

Treści programowe

1. Ideologia jako aksjologiczny układ odniesienia dla formułowania celów polityki społecznej i instytucji pomocowych.
2. Dylematy ideologiczne (między etyką publiczną a prywatną).
3. Paradygmaty systemów etycznych w pracy socjalnej.
4. Etyka spotkania z drugim jako innym.
5. Zawodowy kodeks etyczny w świetle arbitralności systemów normatywnych.
6. Relacje władzy i hierarchiczne stosunki społeczne w instytucjach pomocowych, a profesjonalizacja i etyka zawodu pracownika socjalnego.
7. Aksjologiczna identyfikacja pracowników socjalnych w perspektywie aktualnych problemów społecznych.
8. Etyka egalitarna i zmiana społeczna, jako punkt odniesienia działań pracownika socjalnego.
9. Wybrane zagadnienia etyki badań realizowanych w pracy socjalnej.

Wykaz literatury

A. Literatura wymagana do ostatecznego zaliczenia zajęć (zdania egzaminu):

A.1. wykorzystywana podczas zajęć:

1. R. Hugman, D. Smith (eds.), *Ethical Issues in Social Work*, Routledge, London and New York 2001.
2. H. D'Cruz, M. Jones, *Social Work Research. Ethical and Political Context*, Sage Publications, London, Thousand Oaks, New Delhi 2004.
3. R. Adams, *Social Work and Empowerment*, Palgrave Macmillan, Houndmills, Basingstoke, Hampshire 2003.
4. J. Ife, *Human Rights and Social Work. Towards Right-Based Practice*, Cambridge University Press, Cambridge, New York, Melbourne, Madrid, Cape Town, Singapore, Sao Paulo 2008.
5. M. Billing, S. Condor, D. Edwards, M. Gane, D. Middleton, A. Radley, *Ideological Dilemmas. A Social Psychology of Everyday Thinking*, Sage Publications, London, Newbury Park, Beverly Hills, New Delhi 1988.

A.2. studiowana samodzielnie przez studenta:

1. A. Olech, *Etos zawodowy pracowników socjalnych. Wartości, normy, dylematy etyczne*, „Śląsk” Wydawnictwo Naukowe Katowice 2006.
2. W. Kaczyńska (red.), *O etyce służb społecznych*, IPSiR UW, Warszawa 1998.
3. D.A. Rybczyńska, B. Olszak-Krzyżanowska, *Aksjologia pracy socjalnej – wybrane zagadnienia. Pracownik socjalny wobec problemów i kwestii społecznych*, „Śląsk” Wydawnictwo Naukowe, Katowice 1999.
4. Granosik M., *Profesjonalny wymiar pracy socjalnej*, Śląsk, Katowice 2006.
5. Granosik M., *Praca socjalna. Analiza instytucjonalna z perspektywy konwersacyjnej*, Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, Łódź 2012.
6. R. Szfrzenberg, *Krytyka i afirmacja polityki społecznej*, Wydawnictwo Instytutu Filozofii i Socjologii PAN, Warszawa 2008.
7. M. Winkler, *Pedagogika społeczna, GWP, Gdańsk 2009.*
8. E. Levinas, *Całość i nieskończoność. Esej o zewnętrzności*, PWN, Warszawa 2012.
9. T. Kaźmierczak, *Praca socjalna. Między upośledzeniem społecznym a obywatelnością*, „Śląsk” Wydawnictwo Naukowe, Katowice 2006.
10. L. Witkowski, *Praca socjalna i profesjonalizm pedagogiczny*, Wydawnictwo Wyższej Szkoły Edukacji Zdrowotnej i Nauk Społecznych, Łódź 2010.
11. A. Badiou, *Etyka. Przewodnik Krytyki Politycznej*, Wydawnictwo Krytyki Politycznej, Warszawa 2009.

B. Literatura uzupełniająca

1. G. Grzybek, Etyczne podstawy pracy socjalnej: świadomość moralna, norma etyczna oraz wytyczne dla pracownika socjalnego i pedagoga społecznego, Wydawnictwo Akademii Techniczno – Humanistycznej, Bielsko-Biała 2007.
2. G. Grzybek, Podstawy pracy socjalnej. Ujęcie antropologiczno-etyczne, Bielsko-Biała 2006.

Kierunkowe efekty uczenia się	Wiedza
[S2A_W07] [S2A_K04] [S2A_U05]	[S2A_W07] Student/ka zna i rozumie prawne, organizacyjne, zawodowe, moralne, i etyczne systemy norm i reguł organizujących struktury i instytucje funkcjonujące w obszarze pracy socjalnej, zna rządzące nimi prawidłowości, w sposób pogłębiony zna i rozumie ich źródła, naturę, zmiany oraz sposoby działania zgodnego z kodeksem pracowników socjalnych oraz kodeksami normatywnymi.
	Umiejętności [S2A_U05] Student/ka potrafi, posługując się systemami normatywnymi i regułami etycznymi, rozwiązywać liczne dylematy etyczne, pojawiające się w praktyce pracy socjalnej na płaszczyźnie działania z klientem, z współpracownikami, z ograniczeniami instytucjonalnymi, a także rozumie i potrafi wykorzystać wiedzę na temat paradoksów działania profesjonalnego, wykorzystuje umiejętności i wsparcie w ramach działań supervizyjnych, autobiografiach
	Kompetencje społeczne (postawy) [S2A_K04] Student/a jest gotowy, w oparciu o rzetelną diagnozę, do identyfikowania problemów jednostki, rodziny, społeczności; zdaje sobie sprawę z dylematów etycznych związanych z wykonywaniem zawodu pracownika socjalnego, asystenta rodziny, organizatora społeczności lokalnej; doskonali rozstrzyganie dylematów związanych z wykonywaniem pracy na rzecz osób i środowisk
Kontakt	
karolina.starego@ug.edu.pl	